

XLI ZJAZD SEKCJI PALEOENTOMOLOGICZNEJ
POLSKIEGO TOWARZYSTWA ENTOMOLOGICZNEGO
|
KONFERENCJA NAUKOWA

„OWADY W ZAPISIE KOPALNYM”

20 MARCA 2026 | WARSZAWA

PAN Muzeum Ziemi w Warszawie
Aleja Na Skarpie 20/26–27, 00-488 Warszawa

ORGANIZATOR:

Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN
w Krakowie

WSPÓLORGANIZATOR:

PAN Muzeum Ziemi w Warszawie

KOMITET NAUKOWY

Dr hab. Agnieszka Soszyńska prof. UŁ Wydział Biologii i Ochrony Środowiska,
Uniwersytet Łódzki

Prof. dr hab. Ewa Krzemińska Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN,
Kraków

Dr hab. Jacek Szwedo prof. UG Wydział Biologii Uniwersytetu Gdańskiego

Dr hab. Karol Szawaryn prof. MiZ Muzeum i Instytut Zoologii PAN

KOMITET ORGANIZACYJNY

Dr hab. Katarzyna Kopeć Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, Kraków

Dr Elżbieta Sontag Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański

Maksymilian Syratt Uniwersytet Jagielloński, Instytut Systematyki i Ewolucji
Zwierząt PAN, Kraków

Mgr Monika Michalska Instytut Paleobiologii PAN, Warszawa

REDAKCJA

Dr hab. Katarzyna Kopeć, Dr Elżbieta Sontag, Maksymilian Syratt

Muzeum Przyrodnicze Instytutu Systematyki i Ewolucji Zwierząt
Polskiej Akademii Nauk

©Copyright by Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN,

Kraków 2026

PROGRAM KONFERENCJI

10:00 – 11:00 przyjazd uczestników, zwiedzanie wystaw w Muzeum Ziemi dla chętnych

11:00 Otwarcie konferencji: Katarzyna Kopeć i Błażej Błażejowski oraz prezentacja uczestników

I sesja referatowa

(referat 12 min.+ 3 min. dyskusji)

prowadząca: Agnieszka Soszyńska

11:20 – 11:45 RYSZARD SZADZIEWSKI, WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Profesor Barbara Kosmowska-Ceranowicz (1931–2026) w życiu polskiej paleoentomologii

11:45 – 12:00 WIESŁAW KRZEMIŃSKI, KATARZYNA KOPEĆ, MAKSYMILIAN SYRATT, IWONA KANIA-KŁOSOK – *Rhipidia ceranowiczi n.sp.* (Diptera, Limoniidae) z bursztynu ukraińskiego.

12:00 – 12:15 MAŁGORZATA KALANDYK-KOŁODZIEJCZYK, BARTOSZ OGŁAZA, PIOTR WĘGIEREK - Osiągnięcia Profesora Jana Koteji w badaniach nad kopalnymi czerwcami a przyszłość tego kierunku

12:15 – 12:30 BŁAŻEJ BOJARSKI, KAROLINA CIEROCKA, JACEK SZWEDO - Ichnoskamieniałości jako narzędzie do badania tafonomii żywic kopalnych

12:30 – 12:45 IWONA KANIA-KŁOSOK, WIESŁAW KRZEMIŃSKI, GRZEGORZ SALWA, PATRYK WĄSACZ, WIKTORIA JORDAN-STASIŁO, JACEK SZWEDO, KATARZYNA KOPEĆ, PIOTR WĘGIEREK - Nowe dane dotyczące Tipulomorpha (Insecta: Diptera) z osadów kenozoicznych Polski, Włoch i USA

12:45 – 13:00 MONIKA MICHALSKA, BŁAŻEJ BŁAŻEJOWSKI - Pierwszy późnojurajski prostoskrzydły (Orthoptera: Elcanidae) z Polski (stanowisko Owadów-Brzezinki)

13:00 – 13:15 ADAM STROIŃSKI, JACEK SZWEDO - *Scolpypopites* i co dalej...
(Hemiptera, Ricaniidae)

13:15 - 13.30 JACEK SZWEDO - Novum tribus Tropicuchidarum et problemata familiae classificationis

13:30 – 15:00 Przerwa obiadowa (obiad we własnym zakresie) w restauracji w Teatrze Buffo, przerwa kawowa w Muzeum

II sesja referatowa

(referat 12 min.+ 3 min. dyskusji)

prowadzący: Karol Szawaryn

15:00 – 15:15 JOWITA DROHOJOWSKA, ANITA GORZELAŃCZYK, ANDREW J. JERAM, JACEK SZWEDO - Pierwsze informacje o owadach kopalnych z Irlandii Północnej / The first information about fossil insects from Northern Ireland

15:15 – 15:30 ANITA GORZELAŃCZYK, JACEK SZWEDO, JOWITA DROHOJOWSKA - Kopalne mączliki (Hemiptera, Sternorrhyncha, Aleyrodidae) z Oise: nowe gatunki i pierwsze dane o występowaniu podrodziny Aleyrodinae

15:30 – 15:45 ALICJA PEŁCZYŃSKA - Zagadka Eoceńskiego rodzaju *Kelneria* Matile 1979 (Diptera: Keroplatidae)

15:45 – 16:00 KATARZYNA KOPEĆ, WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Granica między Architipulinae a Limnophilinae – implikacje morfologiczne i ewolucyjne

16:00 – 16:15 MARTA ZAKRZEWSKA, JACEK SZWEDO, BŁAŻEJ BOJARSKI - Pierwszy fosylny łowik z plemienia Andrenosomatini (Diptera: Asilidae) w meksykańskim bursztynie z Chiapas

16:15 – 16:30 SZYMON KACZMAREK - Stem group Psychodomorpha – chimery rodzin, podrodzin oraz „ślepe uliczki” ewolucji

16:30 – 16:45 MAKSYMILIAN SYRATT, KATARZYNA KOPEĆ, IWONA KANIA-KŁOSOK, WIESŁAW KRZEMIŃSKI - Nowe dane o muchówkach z plemienia Antochini (Diptera: Limoniidae: Limoniinae) z żywic kopalnych

16:45 – 17:00 Przerwa kawowa

17:00 – Podsumowanie konferencji, dyskusja; sprawy organizacyjne Sekcji
Paleontologicznej PTE

17:30 – Zakończenie konferencji

Pierwszy fosylny łowik z plemienia *Andrenosomatini* (Diptera: *Asilidae*) w meksykańskim bursztynie z Chiapas

M. Zakrzewska, J. Szwedo, B. Bojarski

Katedra Zoologii Bezkręgowców i Parazytologii, Wydział Biologii, Uniwersytet Gdański,
ul. Wita Stwosza 59, 80-308 Gdańsk, marta.zakrzewska@ug.edu.pl

Simojovel jest jedną z gmin obfitujących w złoża tzw. bursztynu z Chiapas (Riquelme *et al.* 2014). Simojovelit wydobywany jest z najwyższych warstw formacji datowanej na późny oligocen (ok. 24–20±1 Ma lat na podstawie datowania radiometrycznego U-Pb cyrkonów; Riquelme *et al.* 2025). Zapis sedimentacyjny oraz paleobiota wskazują na płytkie środowisko przybrzeżne o silnym wpływie estuarium, porównywalne ze współczesnymi nizinami tropikalnymi z lasami i namorzynami (Solórzano Kraemer 2007; Perrilliat *et al.* 2010; Riquelme *et al.* 2025). Żywica ta pochodzi od drzew z rodzaju *Hymenaea* Linné (*sensu* Langenheim), z rodziny Fabaceae (Langenheim 2003).

Rodzina *Asilidae* należy do najbardziej zróżnicowanych w obrębie *Diptera* (ponad 550 rodzajów i 7500 gatunków) i jest szeroko rozpowszechniona we wszystkich regionach biogeograficznych poza Antarktydą (Dikow 2009; Pape *et al.* 2015). Jej zapis kopalny jest ubogi i obejmuje dotąd zaledwie 33 rodzaje oraz 59 gatunków (Evenhuis 2017). Szczególnie rzadko odnotowywani są przedstawiciele podrodziny *Laphriinae*; dotychczas poznane zostały tylko trzy gatunki: *Protolewinella keilbachi* Schumann, 1984 (późny eocen, bursztyn bałtycki i bitterfeldzki), *Psilocurus tarsalis* Statz, 1940 (późny oligocen, formacja Rott, Niemcy) oraz *Mioatomosites mexicanus* Camargo *et* Gomes, 2024 (późny oligocen, bursztyn z Chiapas).

W obrębie plemienia *Andrenosomatini* Hull, 1962 dotychczas jedynie Poinar (1992) wspominał o pojedynczym kopalnym osobniku z rodzaju *Pilica* Curran, 1931, pochodzącym z bursztynu meksykańskiego; okaz ten do dziś pozostaje nieopracowany.

Niniejszym prezentujemy pierwszy fosylny okaz z plemienia *Andrenosomatini*, opracowywany na podstawie inkluzji samicy w meksykańskim bursztynie z Chiapas.

Camargo A., Gomes L.R.P. 2024. First robber fly described from Mexican amber (Diptera: *Asilidae*: *Laphriinae*). *Historical Biology*, 37 (2), 430-436 <https://doi.org/10.1080/08912963.2024.2308218>

Dikow T. 2009. Phylogeny of *Asilidae* inferred from morphological characters of imagines (Insecta: *Diptera*: *Brachycera*: *Asiloidea*). *Bulletin of the American Museum of Natural History*, 319, 1–175. <https://doi.org/10.1206/603.1>

Evenhuis N.L. 2017. Family *Asilidae*. [W:] Catalog of the fossil flies of the world (Insecta: *Diptera*) website. Available at: <http://hbs.bishopmuseum.org/fossilcat/fossasil.html>. Version: 17.01.2017.

Langenheim J.H. 2003. *Plant resins. Chemistry, evolution, ecology, and ethnobotany*. Timber Press, Portland, Oregon, 586 pp.

- Pape T. *et al.* 2015. Fauna Europaea: Diptera – Brachycera. *Biodiversity Data Journal*, 3, e4187, 1–31. <https://doi.org/10.3897/BDJ.3.e4187>
- Perrilliat M. del C., Vega F.J., Coutiño M.A. 2010. Miocene mollusks from the Simojovel area in Chiapas, southwestern Mexico. *Journal of South American Earth Sciences*, 30, 111–119. <https://doi.org/10.1016/j.jsames.2010.04.005>
- Poinar G.O. 1992. *Life in amber*. Stanford University Press, Stanford, California, 350 pp.
- Riquelme F. *et al.* 2014. Amber from México: Coahuilite, Simojovelite and Bacalite. *MRS Online Proceedings Library*, 1618, 169–180. <https://doi.org/10.1557/opl.2014.466>
- Riquelme F. *et al.* 2025. Zircon U-Pb ages of the Chiapas Amber-Lagerstätte in the uppermost Simojovel Formation, southwest Mexico. *Canadian Journal of Earth Sciences*, 62 (6), 1088–1103. <https://doi.org/10.1139/cjes-2024-0100>
- Solórzano Kraemer M.M. 2007. Systematic, palaeoecology, and palaeobiogeography of the insect fauna from Mexican amber. *Palaeontographica Abteilung A*, 282 (1), 1–133. <https://doi.org/10.1127/pala/282/2007/1>